

Els secrets de Meissen

Josep Palomero

Edicions Bromera

L'apassionant novel·la que ha inspirat la sèrie de TV
El secreto de la porcelana

L'aparició de l'estrany viatger

aquella nit de mitjan setembre provocà que el pare rodés el cap amb vacil·lació, recolzant els dos punys sobre la fusta ennegrida del taulell de la taverna. El jove ja sabia aleshores que el foraster que acabava d'entrar havia de descansar en l'única alcova disponible de la fonda, la qual compartia usualment amb Tomàs, el seu germà. El comportament del pare davant uns quants doblers tenia sempre el mateix final previsible.

En primer lloc, el taverner s'entossudia en la negativa. Rodava el cap a banda i banda amb convenciment, descansant els dos punys tancats, com a suport del cos massís, sobre el taulell brut de regalls de vi i llardós de taques d'oli. A continuació, després de mirar l'ocasional interlocutor en un punt indeterminat del rostre situat entre les celles i el front, se'l deixava plantat i es feia el desmenjat posant olives de la gerra del racó als parroquians cridaners que, impacients, regiraven el fons de llurs sarrons amb avidesa. Després tornava a encarar-se amb el viatger desatés. Ara ja podia considerar que el tenia definitivament en les seues mans, pres i vençut. Mentre clavava sense pietat els ulls negres en les nines inquietes de l'atemorit client, agafava amb mà certera els diners que el viatjant oferia amb malfiança i se'ls introduïa entre els plecs arrugats de l'ampla faixa negra, al costat del mànec visible i desafiant de la navalla. En practicar aquell gest que el fill coneixia tan bé, la curta experiència del minyó li permetia deduir que aquella nit, si feia bo, més

li convenia passar-la al ras que a l'estable, acalorat entre el baf humit de les cavalleries. Aquesta opció, quan sobrevenia l'hivern, no gosava ni plantejar-se-la perquè, sovint, a la Foia, nevava.

Aquella nit, doncs, el desconcertant transeünt, segurament ben allixonat per la llarga experiència de la vida, volgué estalviar-se la comèdia que el fondista posava en escena en ocasions semblants, i anà directament al gra, no sense provocar-li l'oportú desconcert.

Amb un parell de lliures davant els ulls, les paraules sobraven. El dring familiar de les monedes constituïa un argument insuperable. El taverner se les enfaixà àvidament, i el fill major rebé, des de lluny, amb la sequedat habitual, l'ordre d'acompanyar el viatger a l'única cambra lliure, la millor de l'establiment —confirmà l'hos-taler, segons l'eufemisme comercial que solia utilitzar en aquestes ocasions.

El fill petit, pel seu compte, s'encarregà de conduir el carruatge a l'estable, de desenganxar-ne la rècua i d'endrestir una generosa pila de palla fresca per a les cavalleries, un munt de garrofes suficient i un poal d'aigua que tot seguit extragué del pou. Una de les bèsties, mentre triturava aquell menjar esplèndid amb les dents poderoses, li dedicà una mirada d'agraïment seguida d'un renill tan extraordinari, que per un moment l'arribà a inquietar. El mosso de quadra correspongué amb una palmellada còmplice sobre l'anca de l'animal. Després es dirigí a buscar la manta amb què havia d'aïllar el cos cruixit de la resplendor blancussa de la llúna, de la llum palpitant de les estreles i de la rosada farinosa de la primera matinada, capaç d'entumir fins i tot els ossos exànimes d'un cadàver.

El fadrístern desconeixia on havia anat a parar el Tomàs. L'hereu, moltes vegades, s'entretenia enraonant

amb els reduïts grups de parroquians que havien arribat feia poc, buscant la gratificació fàcil en canvi d'una conversa ben informada. Ell s'estimava més voltar per la cuina, per ajudar la mare i les altres dones a escaldar un pollastre, a pelar la llebre que algun caminant havia carregat dins les alforges en previsió de poder sopar aquella nit de viatge, o a escoltar els comentaris procaços que els uns i els altres exposaven per passar l'estona, vora el foc del terra si abellia calfar-se els peus. Al jove, a més, li desagradava dormir a la pallissa. Al Tomàs, en canvi, no hi havia qui el fes canviar de costums. Si el pare adjudicava l'alcova, el germà major enfilava l'escala de gat, s'amania un jaç de palla i tant li feia que fos d'hivern com d'estiu, acabava dormint com un tronc en un racó del paller.

Aquell lloc marginal i retirat de la casa li provocava, al germà petit, una por superior a les seues forces. Una vegada, s'hi van matar dos hòmens. Aquell episodi tan horrorós el va sentir contar a l'àvia moltes vegades, i amb tant de luxe de detalls, que se'l sabia de cor. L'àvia, a més, cada vegada que narrava aquell succés, hi introduïa detalls nous i afegits macabres. Durant molts anys el nét va evitar circular per les proximitats d'aquell lloc tràgic, on una nit de sant Joan en què la fonda estava plena a vessar, van coincidir a la mateixa hora dos pinxos que havien estat pretendents d'una mateixa fadrina considerada bellíssima, l'amor simultani dels quals havia torbat tant aquella jove, que es tornà boja d'indecisió. Fins que una vesprada en què vagava sola, perduda davall una tempesta d'estiu, amb el vestit amarat per la pluja torrencial, un llamp va descendir dels núvols directament al centre del seu cor fràgil i li'l va partir en dues meitats exactes.

Els dos pretendents, que tractaven des de feia gairebé divuit mesos de no oblidar el plàcid somriure de la difunta, havien acudit a dormir extremadament embriagats. Van pujar com van poder les travesses de l'escala guiats per la resplendor de la lluna, cada vegada amb més dificultats, i van jaure separats per l'escassa distància d'un parell de vares. A la primera claror de la matinada, en despertar-los alhora el cant del mateix gall, van descobrir-se mútuament culpables de la tràgica mort de la infortunada que ambdós estimaven.

Encara mig a fosques, l'odi els va ajudar a discernir hostilment la imatge equivalent de l'altre. Mentre es reconeixien nítidament el miserable perfil humà, començaren ensems a inflar el pit amb el mateix aire que el nou dia els oferia. Adheriren al terra les plantes nues dels peus bruts amb força d'atleta, fins que els músculs convictes van alliberar mutus cops de bèstia, i les destres urpes criminals, expertes en el maneig de la navalla, van encertar en ocasions successives la gelatina tremolosa del fetge, les contraccions sinuoses del ventre, la flexibilitat enemiga dels cartílags i els silenciosos batecs del cor. Ambdós van caure mútuament vençuts, desbudellats i exsangües. Així van venjar el rapte elèctric de l'únic amor de les seues vides. A les poques hores del doble crim, en ser descoberts els cadàvers, la sang encara tèbia dels dos assassins es barrejava en un mateix toll. Durant dècades aquell lloc va fer pudor de vi podrit, empestat per sempre més per la fetor convicta de la mort, a pesar de la blancúria expiatòria de la calç de les successives mans i les denses capes amb què, durant molts anys, l'àvia pretengué obstinadament purificar el recinte.

Per això, després de molt de temps, el jove encara fugia d'aquell porxat tràgic com si hi deambulés el ma-

ligne. De manera que, amb la manta al muscle, el xicot va passar per la cuina, on la mare guisava unes llebres amb caragols i peres per a una colla de caçadors errants, i va cridar el gos amb un os a la mà. El Sirpa el va localitzar immediatament i, en olorar un ressopó extraordinari, començà a saltar al seu voltant movent la cua agraït, amb satisfacció nerviosa.

Els dos, l'amo i el gos, van eixir junts de casa. Després de caminar unes quantes passes, el jove va estendre mitja manta en terra, davall la carrasca preferida, i amb l'altra mitja es va tapar. El Sirpa, al costat, rosegava l'os falcant-lo entre els ullals i les dues potes davanteres fins que va considerar impossible traure'n més profit de la medulla i es va tombar als peus. Abans d'adormir-se, l'última cosa que el mosso va escoltar aquella nit de setembre fou el xiulet inquietant d'una òliba caçadora, que considerà causa de mal averany.

La imatge de l'òliba caçant amb les urpes esmolades un talpó esporuguit, que en el somni del minyó era estranyament blanc, féu que es despertés sobresaltat al cap d'una estona de dormir desficiós, circumstància que li succeïa sempre que l'afany comercial del pare el deixava al ras. La lluna plena estava ja molt alta. Uns ulls acostumats a veure en el camp a la nit, com els seus, podien distingir de lluny el contorn dels arbres o la silueta d'un animal. I aquesta fou la causa per la qual es va alçar: el Sirpa havia desaparegut.

Una vegada desvetlat, considerà que pagava la pena esbrinar per què un gos tan fidel abandonava a la mitjanit l'ofici de guardià sense deixar-ne ni rastre. «Tampoc jo no n'he de deixar cap pista —va pensar—. No se sap mai.» El mosso plegà la manta al muscle i, procurant no trepitjar cap brossa o fulla seca, es dirigí cap a la fon-

da on vivia. El silenci habitual de cada nit regnava per tot. Els cresols d'oli i les atxes de quitrà els havia apagats el pare feia hores. La porta de casa estava barrada per dins amb forrellat i balda. Als ferros del balcó, un ram sec de fulles d'olivera anunciava als vianants que s'hi oferia vi i posada.

A la part de fora es podia observar, a banda i banda de la porta, un banc de pedra on solien asseure's a enraonar els parroquians. Si els venia més de gust l'aigua fresca que el vi calent, podien obtenir-la del pou que hi havia davant la porta principal de casa. Ara en tocava el brocal mentre tractava de reconstruir l'itinerari que havia pogut fer el gos, l'estrany mòbil a què podia haver obeït l'anòmal comportament de l'animal. De la finestra de baix provenia el concert de roncs compassats dels traquiners immunes als polls i a les puces, que rarament solien demanar una cambra privada. Cada nit, després de plegar la parada del taulell, l'hostaler apartava a un costat les taules i estenia per terra tres o quatre màrfeques de pellerofa seca que feien un bon llit per a aquesta classe de dormidors, els quals, roncant a l'uníson amb la sàrria com a coixí sobre un llit corregut, semblava que alcessen el món a l'aire.

Encara que el jove no observava cap novetat capaç d'inquietar-lo, decidí regirar a fons les dependències de la fonda. Era l'única part del món que coneixia a la perfecció. El mosso es va dirigir, doncs, cap a l'estable, on hi havia durant tota la nit un fanalet d'oli encés, penjat en una corriola de la biga mestra. L'edifici, exempt del de la fonda, era una nau més allargada que ampla, on cabien a tot estirar dotzena i mitja de cavalleries i, ordenadament, alguns carros. La porta estava oberta de bat a bat. Dins, a dreta i a esquerra, hi havia haques ar-

renglerades, matxos i cavalls parcialment ajaguts, separats per compartiments delimitats per barandats, cada un dels quals disposava d'un abeurador propi. Al fons del corredor, gràcies a la dèbil claror del fanal, es podia distingir el carruatge del viatger.

A hores d'ara, aquell minyó es trobava totalment desvetlat. En tenia, de motius: aquella berlina era el primer cotxe que veia en la vida. Sabia perfectament què era un carro. A casa en tenien dos per a les faenes habituals del camp, carregar bótes de vi i tragar queviures del poble. També havia vist alguna diligència. Però l'atreia moltíssim escodrinyar aquesta berlina, la qual constituïa una novetat indescriptible.

S'havia oblidat pràcticament del Sirpa quan va obrir-ne la portella i se'l va trobar enfront, estés tan llarg com era, fent-se l'adormit sobre el seient de la banda dreta de la carlinga. Hi havia accedit amb un salt pel finestró. Es tractava d'un animal llest i còmode, capaç d'obtenir el que més li convenia, hàbil per a aconseguir tota mena d'atencions en el moment adequat.

L'estrep del carruatge parava alt. Valent-se d'un caixó, el mosso de quadra es va introduir a l'interior. «Sirpa —va dir al gos amb veu fluixa però enèrgica—, ¿què redimonis fas ací, descarat?» Sí que n'era, de desvergonyat. En veure'l davant, el ca alçà les parpelles i se'l mirà amb poca consideració. En aquell moment, l'amo no era sinó l'intrús que li ordenava abandonar la comoditat que havia sabut procurar-se. «No comprens que ompliràs el seient de pèls i que algú ho notarà?», va afegir el jove, en un to sincer de preocupació i d'enuig. L'animal no en féu cas i continuà fent-se l'adormit. L'explorador, en comprovar l'escàs èxit que havia obtingut, va desenganxar la corda del fanalet. Il·luminat per aquella dèbil res-

plendor, es va decidir a escodrinyar cada racó del carruatge.

Per dins, la berlina era pomposa com mai no ho havia vist. A banda i banda de les portelles hi havia dues bancades de seients correguts entapissats amb vellut i diversos coixins brodats a joc, disposats per a major comoditat dels passatgers. Hi podien seure folgadamente, doncs, quatre persones enfrontades. Sobre cada una de les dues portelles, un finestró amb cortinetes de randa servia per a mirar reservadament cap a l'exterior sense ser vist. El carruatge parava panxut però lleuger, i feia la impressió de trobar-se suspès en l'aire. El que més impressionava eren dos ferros estrets i flexibles anomenats ballestes, els quals, passats per davall de la cabina entre els eixos longitudinals de les rodes, proporcionaven a l'habitacle una suspensió relaxant i una tova sensació de flonjor. A la part on s'enganxava el tir de cavalls, hi havia un seient descobert on s'installaven el cotxer i el postilló. Quan feien un trajecte llarg per camins poc segurs, tenien a mà sengles trabucs de balins de boca ampla. Entre les dues rodes de darrere hi havia una plataforma on, si calia, viatjava dret un mosso de quadra.

El jove s'havia entretingut una estona observant, abstret, les artístiques filigranes que hi havia pintades a les portes de la carlinga. Aleshores notà que el gos alçà el cap, estirà les orelles i emeté tot seguit un soroll gutural característic. L'amo compregué que algun perill rondava prop. Amb una acció ràpida apagà el fanal, s'apoderà de l'animal i, portant-lo pràcticament al braç, s'esmunyí com una serp entre les cavalleries. Mitigà l'alterada respiració pròpia i amb una mà tapà el morro del gos per indicar-li que calia comportar-se com un mort.

Arraconats i emporuguits, escoltaren els passos d'unes botes que retronaven dins la nau, fins que van poder apreciar que es tractava d'una silueta humana. Quan aquell cos passà pel costat, un raig de lluna que penetrava a través d'una finestra oberta va tenyir l'intrús de claror. Llavors el fill de l'hostaler va poder contemplar el fantasma sense imprecisions.

Segur de si mateix, el foraster es va situar entre les curtes vares del carruatge. Amb una clau que duia penjada al coll amb una cadeneta, féu dues voltes al pany i obrí el calaix que hi havia camuflat als peus del cotxer, d'on va extraure un cofret. Amb l'estoig entre les mans, s'apropà a la finestra per veure-s'hi millor, just enfront de l'amagatall dels desconcertats exploradors, i amb una nova clau, distinta de l'anterior, l'obrí. En veu baixa, clarament perceptible, començà a comptar monedes en una llengua estrangera: «*ein, zwei, drei, vier, fünf, sechs, sieben...*». Quan n'enlestí el còmput, desplegà una mena de carta. Capgirant-la, semblava que memoritzés noms de rutes estranyes. Finalment consultà un petit cartipàs de tapes negres.

Quan aquell espectre de carn i ossos considerà que havia enlestit el treball, repetí a l'inrevés cada una de les operacions precedents i, tan silenciosament com havia entrat, desaparegué per la porta de l'estable. Abans de tancar de nou aquell calaix, l'ànima en pena se n'havia enfaixat el contingut. Amb la seguretat que no serien descoberts, el Sirpa i el fill jove de l'hostaler es van dirigir al portal per on s'havia esfumat el visitant imprevist. Traient tan a penes el nas l'un i el morro humit l'altre, van poder contemplar, espaordits i sorpresos, com aquell esperit insomne s'enfilava paret a paret de la fonda amb una corda, gràcies a la qual podia faltar els peus contra

el mur com si fos dragó o saltimbanqui. A la fi, la finestra de la cambra se'l va engolir. Tot seguit, el mateix forat xuclà la grossa soga de cànem com si es tractés d'un fideu.

Era segur que aquella ombra misteriosa corresponia al viatger. L'estrany del cas consistia en el fet que abandonés un cofre aparentment valuós a l'estable, tancat amb pany i clau en un caixó exterior del carruatge, i que actués amb el sigil més absolut per fer-hi una visita secreta. Com més ho pensava el mosso, el cor més fort li batejava. Calia esperar l'endemà per veure què succeïa.

Abans d'eixir escapat en direcció a la carrasca preferida per passar un poc més tranquil·lament la resta de la nit, el Sirpa no pogué dominar els nervis propis de la raça, i sorgí el sentinella poruc que duia dins. Se li va acudir lladrar. Temerari, dirigí uns quants lladrucs cap a la finestra per on l'escalador havia desaparegut, com si fos el gos més valent de l'univers. L'amo ignorava si, en cridar-lo perquè callés i tornés amb ell, no s'arribaria a delatar ell mateix. Considerà, doncs, que més li convenia dormir en un altre racó, on, mig desvetlat, estigué de guàrdia fins que el cel canvià de color i cantà, enseyyorit de l'aurora, el pollastre predilecte que el pare engreixava amb segó i grans de panís per al proper Nadal. Ignorava, el rei de les gallines, que a l'amo del corral li quedaven poc més de tres mesos de vida.

La rotunditat del cant del pollastre

sorprengué l'hostalera davall l'enramat de la parra de la porta principal que, a primera hora del matí, agranava l'enllosat de davant de casa. El fill petit es va apropar a l'entrada, lleganyós i cansat, amb la manta doblegada al coll, seguit pel gos. S'acostava la festa de Sant Miquel i calia enllestir-ho tot per a la celebració, que coincidia amb el començament de la verema. Enguany, la collita de raïm es presentava tardana.

Per Sant Miquel, les masades disperses de la Foia, que eren bastants, s'omplien de parents i amics, els quals viatjaven durant més d'un dia des d'indrets allunyats. La verema de casa preocupava els fills de l'hostaler. Corrien el perill de passar les festes veremant les vinyes. Aquesta collita, a més, podia succeir a la replega de garrofes, ja que pràcticament haurien de collir els abagots immediatament després d'anar a treballar al garroferar. Temien, doncs, no poder festejar el sant de la Foia, ni tenir hora bona per a obsequiar com calia les cosines Carme i Elena.

Tot això pensava el jove mosso quan va entropessar amb la mare. Granera en mà i encara desgrenyada, li ordenà que anés a rentar-se a la pica del banc de la cuina, on hi havia un pitxer d'aigua acabada de poar. També li digué que es mengés el tassó de sopes que tenia amanit a taula, i que donés al Sirpa un os bullit que hi havia al perol de la llar.

Van entrar, el gos i l'amo, dins de casa. Distret, el xicot no hi va veure el pare, a qui suposava trastejant.

Els traginers que la nit anterior havien dormit sobre les sàrries a l'entrada ja havien desaparegut, deixant-hi només un rastre de polls i puces. Els més matiners solien esfumar-se encara amb lluna. Devien trobar-se ja a unes quantes llegües de camí.

Quan s'hagué rentat la cara tres o quatre vegades seguides, omplint amb aigua fresca els palmells d'ambdues mans, el jove va sentir la veu imposant del pare. Mig ocult darrere el taulell, digué:

—¡Bon dia, Miquel! Au, afanya't, que el Tomàs i tu heu d'anar a veure els ceps de la vinya del Castellar.

—Sí, pare —contestà el fill.

—Vull saber si hi ha abagots madurs que ja es puguén collir. Hem d'atendre la gentada que acudirà a la Foia, i els nostres parents —indicà el taverner.

—Ara hi anem, pare, no en passeu ànsia —repetí el Miquel amb el cor adormit.

Després d'eixugar-se la cara i de passar-se la pinta pels cabells, el jove s'assegué a taula. Tan bon punt hagué engolit un parell de cullerades de sopes, trobà que el Sirpa de bell nou havia desaparegut.

—¡Redimonis de gos! —exclamà amb un re nec. I dirigint-se tot seguit al pare:— ¿El Sirpa és amb vós, pare? Fa un moment que el tenia entre les cames i ja s'ha escapat.

No havia acabat de pronunciar aquestes paraules, que va poder escoltar els lladrucs del sentinella. Provenien de la cambra de dalt. Sense esperar la resposta, es va deixar el tassó de sopes fumejant i pegà escala amunt. Amb quatre gambades va arribar on era l'animal.

Plantat enmig del corredor, lladrant com un boig, el gos arrapava amb les ungles la porta de la cambra. Ana-

va a ordenar-li que baixés, quan heus ací que, amb la pressió de les potes davanteres, aconseguí obrir-la.

El que el jove descobrí a primera vista, doncs, no pogué estranyar-li gens. No hi havia sinó les andròmines normals de l'habitació: el llit que compartia amb el germà, la tauleta de nit, el portabugies amb puntes d'espelmes, l'orinal de fang envernissat, una caixa de roure per a la roba, l'aiguamanil i un sant Crist de fusta.

El Sirpa havia deixat de bordar i havia penetrat a l'interior, ensumant cada racó. L'amo romania immòbil i callat, sense gosar travessar la porta.

La cambra era buida. Al primer colp d'ull, el jove no aprecià cap rastre de l'ocupant. Hi havia, això sí, algun detall que se li escapava, però que li resultava imperceptible. S'hi fixà millor, amb els cinc sentits posats a observar aquelles quatre parets que tan bé coneixia. Ho veié clar com la llum del dia que a poc a poc s'apoderava de la terra. El llit no estava desfet. Posà el cervell en marxa: si ell mateix havia vist la mare agranar davant de casa, encara desgrenyada; si aquella era la primera faena que ella emprenia cada dia, molt abans de posar ordre a les habitacions; si aquest llit que contemplava no estava desfet; i si la cambra, a més, es veia tan ben endreçada com ho estava la nit anterior... això significava que, per més que li semblés impossible, la nit passada no s'hi havia gitat ningú.

Mentre un tel de suor freda li glaçava el front, el jove mosso pensava que potser l'aventura nocturna de l'estable havia estat només un malson. No s'ho pensà dues vegades. Amb una palmellada enèrgica a l'anca, el gos compregué que tenia l'obligació de seguir l'amo. Com un de sol, ambdós van baixar els escalons de quatre en quatre. Des de l'últim replanell, d'un salt van tocar terra.

El pare els va veure passar com un llamp. La mare ja se n'havia entrat cap a la cuina, després d'haver arriuat l'empedrat. Corrien davall la parra, pel costat del pou. Al moment penetraven, desalenats, dins l'estable. Ara sí que podia comprovar que les aventures de la nit passada no les havia imaginades. Davant seu s'alçava, majestuós i imponent, el carruatge del viatger.

Es van asseure junts davant la berlina, sobre les últimes saques de garrofes velles. El Sirpa amb la llengua fora i el jove hostaler escopint el lleu per la boca. Amb els ulls oberts miraven un lloc concret del carruatge: el calaixó situat als peus del seient del cotxer, que era obert.

De nou van escoltar passes. L'escena es repetia, ara a la plena llum del dia. Podien considerar-se, doncs, atrapats. Ho haurien de confessar tot. Si hom trobava aquell calaixet forçat, qui sap si se'ls acusaria de lladregots. Sense poder amagar-se van afrontar el destí, dirigint la vista cap a on provenia el soroll de les noves passes.

Impel·lits per l'esforç darrer d'un colp de por, es van alçar ensems amb un ensurt i van córrer simultàniament a l'encontre de l'intrús. El jove amb la cara desencaixada, i el gos lladrant entre les cames de l'amo. Era el Tomàs.

—¡Tomàs, Tomàs! —exclamà el mosso, nerviós, mentre el germà gran l'agafava entre els braços oberts. —¡Tomàs —repetí—, on t'havies posat? ¿Saps quina de grossa m'ha passat, aquesta nit?

Quan el Tomàs pogué sostraure's a la sorpresa del moment, referí que ell, com sempre, havia dormit al paller:

—A la nit vine al porxat. Pot ploure, pot glaçar. Hi tens un sostre segur, Miquel. Sempre és millor que dormir al ras, sota una carrasca.

—Tomàs —va inquirir el jove, sense fer-li cas—, ¿saps si el viatger d'anit se n'ha anat? ¿O no, ja que dius que aquesta nit l'haurem de passar també a la serena? I si ha marxat, ¿com és que ha deixat ací la berlina? Tomàs, ¡quina nit més roïna que he passat! Vaig a contar-t'ho tot.

I referí la tirallonga dels despropòsits que li havien succeït. A la fi, conclugué:

—Quan el suposava lluny de l'estable vaig eixir a espïar-lo. S'enfilava com un gat paretts amunt, valent-se d'una soga. Fins que s'escolà per la finestra. Vinc ara de pujar a la cambra i no he vist el llit desfet. Com si no s'hi hagués gitat ningú. Me n'he vingut corrents a comprovar si hi havia el carruatge, quan has aparegut tu. Tinc el cap fet un embolic. ¿Vols que li ho contem al pare?

El Tomàs mirà el germà amb uns ulls com unes taronges. El major tenia un posat tranquil i era quasi un home. Entre els dos hi havia un parell d'anys de diferència. El Miquel aprengué amb ell a caçar amb fura, a parar ceps per a les guatles i a enviscar els paranys dels tords. No hi havia cosa que el Tomàs no sabés. L'ensenyà també a distingir els hòmens corrents dels parroquians malèvols.

A la fi, el Tomàs reaccionà:

—El pare m'ordenà anit que, abans que despuntés el dia, aparellés una cavalleria fresca, amb sella i alforges. Quan l'enllestia, ha aparegut el foraster calçat amb esperons. Potser t'havies adormit per segona vegada quan ha marxat al galop. Era molt d'hora. L'estel de l'alba encara espurnejava.

El Miquel no donava crèdit a les explicacions del germà. L'hereu confirmà la seua versió nocturna dels fets.

—Déu ser veritat tot el que has dit. Davant de mi el viatger ha tret un cartipàs i uns paperots arrugats del

cofret i els ha posats en l'infern de l'alforja. M'ha dit adéu i m'ha lliurat un sou. Ací el tinc, mira-te'l —i mostrà la moneda—. Dic jo —continuà el Tomàs—, que potser es tracta d'un personatge important que viatja d'amagat.

El Miquel no podia més.

—Va pel món d'amagat, i a més es distrau enfilant-se per les parets quan tots dormen —digué.

—Potser desconfia de les situacions corrents —contestà el germà—. Devia patir pel cofret. Anit, quan el vaig acompanyar a la cambra, em va demanar quatre espelmes. Aquest matí només n'hi havia, al portabugies, les puntes consumides. Es veu que ha passat la nit en vetla, regirant les valises. El foraster, a més, m'ha encomanat un treball —acabà dient el Tomàs.

Desconcertat per les explicacions del germà, que una vegada més el deixava d'una peça, el Miquel volia saber a què atendre's:

—Però, segons tu, Tomàs, aquesta nit també l'hem de passar al ras. ¿Tornarà més tard, el foraster?

—¡Al ras la passaràs tu, Miquel! —digué el germà major mentre es reia del petit.

—Però contesta'm —insistí el jove—. ¿Creus que ha de tornar, sí o no?

—És clar que ha de tornar, home, però no se sap quan —asseverà el gran—. Un dia d'aquests, si Déu vol.

Allò semblava un joc. El Miquel insistí:

—La veritat, no ho puc entendre.

—És ben fàcil, Miquel. El viatger ha deixat la cambra pagada de bestreta, per molts dies. Ha dit que, quan aparega, vol trobar-ho tot com ho ha deixat. A més, ja t'he dit que m'ha encomanat una faena.

—¿Una faena, Tomàs? ¿De què es tracta? —digué, encuriósit el menut.

—Si vols, et diré què s'ha de fer. Vine amb mi i ho veuràs —indicà el major.

A camallades, el germà conduí el Miquel fins a la cambra. El sol illuminava els ocells brodats del vell cobertor. Davant la perplexitat del Miquel, el major obrí la tapa del bagul de roure que hi havia als peus del llit. En un racó, s'hi distingia una rebolica de draps que el Tomàs agafà amb les dues mans i deposità sobre l'ampit de la finestra.

—Acosta't, Miquel —digué—. Toca'ls. ¿Veus? Són draps humits. Cada dia els hauràs de canviar per uns altres de banyats. Es tracta només d'això. Mira si és una faena fàcil.

—Però, Tomàs —preguntà el Miquel—, ¿quin misteri pot haver-hi en aquest fardell de draps remullats?

—Tu mateix —digué el germà, mentre els descobria als ulls del jove incrèdul.

—Açò no és més que un munt de fang blanquinós —exclamà el petit.

—Això sembla, fang blanquinós, però es veu que és una altra cosa —va contestar el germà—. El viatger m'ha dit que és una argila especial. La veritat, no sé per a què aprofita.

Al cap d'una estona, quan el Miquel s'assegué de nou a taula, les sopes estaven completament fredes. L'endemà ja calia que canviés els draps humits. Ho volia fer de bon matí, així que s'alcés, no fos cas que, com avui, hagués de passar el dia a la vinya del Castellar.

Tenia tota la jornada per davant, doncs, per a decidir on dormir. Potser el lloc més còmode fos, en definitiva, la llitera d'aquell estrany carruatge que devia procedir d'algun castell.